

SCHOOLVEILIGHEIDSPLAN

**Gerrit
Rietveld
College**

Inhoud

1. Inleiding.....	4
2. Algemeen	5
2.1 Visie school veiligheid	5
2.1.1 Leerlingenstatuut	5
2.2 Meting / evaluatie	5
2.3 Vensters voor Verantwoording.....	5
2.4 Communicatie van veiligheid.....	5
2.4.1 Schoolgids	5
2.4.2 Partners	5
2.4.3 Media	5
2.5 Organisatie van veiligheid	6
2.6 Leerlingparticipatie bij veiligheid.....	6
3. Fysieke veiligheid.....	6
3.1 Arbeidsomstandigheden.....	6
3.1.1 EHBO / BHV	6
3.1.2 Ontruiming	6
3.1.3 RI&E	6
3.1.4 Bouwveiligheid.....	6
3.1.5 Inventaris	6
3.2 Brandveiligheid.....	7
3.3 Omgevingsveiligheid	7
3.3.1 Wijk en direct buurt.....	7
3.3.2 Uitwisselen gegevens met de politie	8
3.4 Vandalisme en inbraakbestendigheid	8
3.5 Toezicht.....	8
4. Sociale veiligheid	8
4.1 Verzuimbeleid.....	8
4.1.1 Schoolverzuim leerlingen	8
4.1.2 Registratie en aanpak ziekteverzuim personeel.....	8
4.2 (Digitaal) Pesten.....	9
4.3 Bedreiging / agressie.....	9
4.4 Seksueel overschrijdend gedrag / geweld.....	9
4.5 Fysieke / mentale mishandeling thuis	9
4.6 Alcohol / drugs / wapens	10
4.7 Radicalisering of vermoeden daarvan.....	10
4.7.1 Problematisch gedrag.....	10
4.7.2 Radicalisering	10
4.8 Preventie	11
4.8.1 Sociale vaardigheden	11

4.9	Schorsing en verwijdering	11
4.9.1	Leerlingen	11
4.9.2	Personeel	11
4.10	Rouwverwerking; Als een ramp de school treft.....	11
4.11	Vertrouwenspersoon	11
4.12	Activiteiten / excursies.....	12
4.13	Gezondheid en school.....	12
4.14	Projecten	12
5.	Incidentenregistratie.....	12
6.	Incidentenprotocollen	13
6.1	Belangrijke telefoonnummers.....	13
6.2	Checklists	15
6.2.1	Checklist diefstal (bij leerling of school).....	15
6.2.2	Checklist inbraak	16
6.2.3	Checklist (vermoeden van) vermissing leerling	17
6.2.4	Checklist vernieling.....	18
6.2.5	Checklist pesten	19
6.2.6	Checklist vechtpartij.....	20
6.2.7	Checklist mishandeling.....	21
6.2.8	Checklist verbale bedreiging (leerling jegens medewerker)	22
6.2.9	Checklist verbale bedreiging (leerling jegens leerling)	23
6.2.10	Checklist verbale bedreiging (anders, bijvoorbeeld ouder, bewoner, leerling andere school jegens leerling, personeel school)	24
6.2.11	Checklist fysieke bedreiging (leerling jegens docent).....	25
6.2.12	Checklist fysieke bedreiging (leerling jegens leerling).....	26
6.2.13	Checklist fysieke bedreiging (anders, bijvoorbeeld ouder, bewoner, leerling andere school jegens leerling, personeel school)	27
6.2.15	Checklist seksuele intimidatie.....	28
6.2.16	Checklist alcohol.....	29
6.2.17	Checklist drugs	30
6.2.18	Checklist vuurwerk	31
6.2.19	Checklist wapenbezit.....	32
6.2.20	Checklist wapengebruik.....	33
6.2.21	Checklist EHBO.....	34
6.2.22	Checklist (vermoeden van) radicalisering.....	35
6.2.23	Checklist preventieve acties	38
7	Definities strafbare feiten.....	39
8	Bronnenlijst en wettelijke bepalingen	40
9	Gebruikte afkortingen	40
10	Bijlagen	41

1. Inleiding

Onze school heeft *samen leren leven* en *samen leren leren* hoog op de agenda staan.

Wij geloven dat het gezamenlijk zoeken naar verschillende invalshoeken om te kijken naar vraagstukken rondom veiligheid en pesten een duurzaam antwoord kan opleveren. Eerder dan de ontwikkeling van protocollen en programma's of geïsoleerde interventies.

We willen vooral investeren aan de voorkant, in preventie. En we doen dat vanuit een visie op veiligheid die in hoofdstuk 2 wordt toegelicht.

Waarom dan toch een schoolveiligheidsplan?

Als onverhoopt in deze leefgemeenschap de veiligheid toch in het geding raakt, weten we vanuit onze visie, kennis en vaardigheden effectief te handelen en te werken aan herstel van de veiligheid. Dit schoolveiligheidsplan geeft ons daar handreikingen, richtlijnen en instrumenten voor.

Directie Gerrit Rietveld College – november 2016

2. Algemeen

2.1 Visie school veiligheid

Een belangrijk uitgangspunt in de visie van onze school is dat ons onderwijs zich kenmerkt door een grote onderlinge betrokkenheid als basis voor leven, leren en werken. Door jezelf betrokken te voelen bij de ander, door mede verantwoordelijkheid te nemen, draag je bij aan (sociale) veiligheid. Wij richten ons dan ook op een goede relatie tussen de leerlingen en de medewerkers.

Onze visie is dat een evenredige aandacht voor de drie belangrijkste functies van onderwijs: kwalificatie, socialisatie en persoonsvorming, het welzijn en veiligheidsgevoel op school bevorderen en ruimte geven om anders te zijn. Een voortdurende dialoog tussen leraren, leerlingen en ouders over de diverse leerprocessen die leerlingen op deze drie gebieden meemaken, bevordert dat we van elkaar leren, dat we ervaren dat er verschillen in perceptie en referentiekaders zijn en dat het de moeite waard is elkaar hierin te leren kennen. Dat betekent dat een grote diversiteit op school kansen biedt om kwetsbaarheid zichtbaar en 'normaal' te laten zijn.

De school is een plaats waar ruimte gemaakt kan worden om met verschillende strategieën en rollen te experimenteren en daar zelfeffectiviteit in te laten ervaren. Doel is leerlingen keuzes bewust te laten ervaren. Keuzes voor het verbergen of zichtbaar maken van eigen bijdragen aan een positieve en veilige klas of school. De medewerkers van school kunnen daarbij de interne en/of externe motivatie van leerlingen en van elkaar aanspreken.

2.1.1 Leerlingenstatuut

Dit statuut wordt met de Leerlingenraad (LR) opgesteld en daarna goedgekeurd door de Medezeggenschapsraad (MR). Het statuut voorziet in een duidelijke weergave van rechten en plichten van de leerlingen. Het is te vinden op de website van onze school.

2.2 Meting / evaluatie

Wij maken gebruik van vragenlijsten van Kwaliteitsscholen. Er wordt periodiek een meting gedaan onder leerlingen, ouders en medewerkers. De resultaten daarvan worden besproken in de MR en in het Managementteam (MT). Waar nodig zal dit resulteren in (aanvullend) beleid.

2.3 Vensters voor Verantwoording

De verantwoording voor het gevoerde beleid doen wij via Scholen op de kaart (<http://www.scholenopdekaart.nl/middelbare-scholen/1024/Gerrit-Rietveld-College>). Een sociaal verslag wordt opgesteld door de stichting Willibrord en is te lezen in het totale bestuursverslag.

2.4 Communicatie van veiligheid

Periodiek wordt het schoolveiligheidsplan up-to-date gemaakt n.a.v. evaluaties. Op het moment dat we hier stappen in zetten, zal dat in eerste instantie worden besproken met het MT en de MR. In tweede instantie zullen alle leerlingen, medewerkers en ouders op de hoogte worden gesteld van de zaken die voor hen relevant zijn.

2.4.1 Schoolgids

Deze is te vinden op de website van onze school.

2.4.2 Partners

Onze interne partners zijn in de eerste plaats de leerlingen en medewerkers en direct daarna de ouders, vertegenwoordigd in de verschillende raden MR, PMR (personeelsgeleding MR), LR en OR (Ouderraad). Daarnaast werken wij samen met verschillende externe partners op het gebied van veiligheid en projecten rond veiligheid. Zie meer daarover in hoofdstuk 3.3. Een overzicht van telefoonnummers is te vinden in hoofdstuk 6.1.

2.4.3 Media

Alle communicatie met de media gebeurt door één woordvoerder: Yolanda Petermeijer, de rector.

2.5 Organisatie van veiligheid

Zoals in de inleiding vermeld staat, zijn dagelijks veel verschillende medewerkers op verschillende manieren bezig met de veiligheid op school. Alle medewerkers hebben te allen tijde ook een toezichthoudende rol. De verantwoordelijkheid voor veiligheid ligt in handen van de veiligheidscoördinator. In de praktijk is de hoofdconciërge belast met het toezien op de fysieke veiligheid. De eindverantwoordelijkheid ligt uiteraard bij de directie. De zorgcoördinator en afdelingsleiders hebben een primaire taak als het gaat om sociale veiligheid. De veiligheidscoördinator is dhr. T. Kragten, conrector.

2.6 Leerlingparticipatie bij veiligheid

De leerlingenraad is ook op het gebied van veiligheid gesprekspartner van de directie. Zij kunnen op eigen initiatief onderwerpen inbrengen die met veiligheid te maken hebben of de directie kan met vragen of voorstellen komen. Bij het opstellen van het schoolplan 2013-2017 zijn ook leerlingen betrokken geweest.

3. Fysieke veiligheid

3.1 Arbeidsomstandigheden

De directie is verantwoordelijk voor de arbeidsomstandigheden van de medewerkers en dient zich te houden aan de Arbowetgeving. Het gaat daarbij zowel om de fysieke arbeidsomstandigheden als de sociaalpsychische omstandigheden.

3.1.1 EHBO / BHV

Al onze TOA's (Technisch Onderwijsassistenten), domeinassistenten en conciërges zijn getraind op bedrijfshulpverlening (BHV). Daarnaast is een dele van hen extra EHBO-opgeleid. Jaarlijks is er een opfriscursus. Ook zijn uiteraard de docenten LO in staat EHBO toe te passen. Onze hoofd-conciërge is hoofd BHV en daarmee ook praktisch coördinator bij calamiteiten. In het geval van grotere calamiteiten krijgt de directie een actieve rol.

Er is een duidelijk overzicht bij elke BHV-er wie wanneer afwezig is (bord bij conciërgebalie), wat interne telefoonnummers zijn en wat de procedures zijn in geval van een calamiteit.

3.1.2 Ontruiming

De school heeft een ontruimingsprocedure is die bij alle medewerkers bekend en hangt op meerdere plekken in het gebouw. Jaarlijks vindt een ontruimingsoefening plaats, zodat we bij echte calamiteiten een adequate aanpak hebben. Deze oefening wordt geëvalueerd met het BHV team en de opbrengst wordt besproken in de directie. Evaluatie kan leiden tot aanscherping van de procedure.

3.1.3 RI&E

Periodiek wordt een risico inventarisatie en evaluatie (RI&E) uitgevoerd met behulp van de VO (Voortgezet Onderwijs) Veiligheidsmanager. Aan de hand daarvan zal indien nodig een plan van aanpak worden gemaakt ter verbetering van de aandachtspunten.

3.1.4 Bouwveiligheid

Vanuit de RI&E kunnen aandachtspunten ten aanzien van het gebouw naar voren komen die onder de verantwoordelijkheid vallen van de verhuurder. De directie zal deze punten dan onder de aandacht brengen van de verhuurder en een plan van aanpak vragen. Zaken als inrichting en dergelijke pakken wij uiteraard zelf op.

3.1.5 Inventaris

De inventaris zal dusdanig onderhouden dienen te worden dat het niet tot risico's leidt. Daartoe houden de conciërges periodieke controles en melden medewerkers eventuele gebreken bij de hoofdconciërge. Van alle medewerkers wordt gevraagd om beschadigingen, vernielingen of onveilige situaties direct te melden aan de hoofdconciërge.

3.2 Brandveiligheid

Periodiek wordt het brandveiligheidssysteem, waaronder rookmelders getest. Daarnaast kan de brandweer het gebouw controleren op de benodigde brandveiligheidsvoorwaarden en maatregelen. School en verhuurder houden zich aan wettelijke eisen op dit gebied.

3.3 Omgevingsveiligheid

Een element in de visie van de school is dat wij een sterke verbinding tussen de wereld buiten de school en de wereld binnen de school willen maken. Dat betekent dat wij een school 'in de buurt' willen zijn; we willen ons onderwijs richten op, en onze leerlingen bewust maken van, de omgeving waarin we leven en we willen de buurt actief betrekken bij onze school. Onze leerlingen begeven zich immers in de buurt van de school.

3.3.1 Wijk en direct buurt

Op verschillende terreinen zijn wij actief om ook bij te dragen aan de veiligheid rond school en de brede burgerschapsvorming van onze leerlingen. Hieronder noemen wij de belangrijkste.

- Leerlingen van leerjaar 1 en 2 blijven binnen de aangewezen plekken in de school en het schoolterrein. Leerlingen vanaf leerjaar 3 mogen in pauzes ook van het schoolterrein af. Periodiek vindt buurtoverleg plaats op school. De partijen die hieraan deelnemen zijn:
  - HALT
  - JoU, Jongerenwerk Utrecht
  - Politie, wijkagent
  - Toezicht en Handhaving
  - Wijkbureau Gemeente
  - Buurtorganisaties, Tuindorps Belang en buurtcomité Tuindorp Oost
  - Winkeliersvereniging De Gaard, AH
  - Namens de school zijn de veiligheidscoördinator, hoofdconciërge en projectleider aanwezig. Doel van dit overleg is het bespreken van de veiligheid van / in de buurt en de signalering van ongewenst gedrag van leerlingen in de buurt. Vanuit de opbrengst van dit overleg kunnen concrete acties komen ter verbetering van die veiligheid.
- Tijdens onze Rietvelduren worden lessen aangeboden die te maken hebben met sociale veiligheid en burgerschap. Voorbeelden daarvan zijn:
  - 'Bewust online', inzoomen op gebruik social media.
  - 'Box2Grow', leerlingen krijgen training in omgaan met elkaar; omgaan met conflicten in een groep en met elkaar en kracht in henzelf ervaren.
  - 'HALT-lessen' i.s.m. bureau HALT en vervoersbedrijf Qbuzz, doel van de lessen is leerlingen bewust te maken van effecten en risico's van bepaald gedrag, ook in de buurt.
  - 'Omgaan met geld',
  - 'Vluchteling in de klas', met de organisatie 'Welkom in Utrecht' brengen we onze leerlingen in contact met mensen uit het opvangcentrum in Overvecht.
  - Fietsproject, leerlingen oefenen in veilig fietsen door de stad.
  - Pretty Woman/Sense, voorlichting over aantrekkingskracht en grenzen stellen.
  - Verslavingen, op een speels wijze via smartphone of laptop informatie over verslavingen en waar gevaren liggen.
- De Gemeente heeft in samenwerking met het Openbaar Ministerie, Politie, Halt, het VO en MBO (Middelbaar Beroepsonderwijs) een stedelijk Convenant 'Veiligheid in en om de school' opgesteld. Het doel daarvan is:
  - Het samen creëren van een veilig klimaat in en om de school;
  - Het voorkomen en bestrijden van overlast, vandalisme en criminaliteit;
  - Zorgwekkend gedrag van leerlingen in een vroeg stadium te signaleren en tegen te gaan.

3.3.2 Uitwisselen gegevens met de politie

Voorheen was de afspraak met de politie dat als zij in hun onderzoek camerabeelden wilde gebruiken, zij die dan via een vordering vanuit het OM zou opvragen. Het OM stelt tegenwoordig geen hoge prioriteit aan kleinere misdrijven, waar bijvoorbeeld fietsendiefstal onder valt. Daarom willen wij vanaf nu als werkwijze instellen, dat als wij het vermoeden hebben dat er een strafbaar feit is gepleegd, wij camerabeelden zelf zullen overdragen aan de politie. In de praktijk zal het dan vaak gaan om het leveren van camerabeelden bij (vermoeden van) fietsdiefstal.

Voorwaarde blijft voor ons dat er een directe aanleiding moet zijn. Verder zullen wij zo gericht mogelijk beelden verstrekken, dus alleen de tijdperiode waarin een mogelijke diefstal speelt. Als wij denken één van onze leerlingen als mogelijke dader te herkennen, dan zullen wij diens NAW-gegevens verstrekken en zelf de ouders op de hoogte stellen dat we deze gegevens ter beschikking stellen aan de politie.

Zie verder o.a. <http://www.ccv-cameratoezicht.nl/privaat/doel/>.

3.4 Vandalisme en inbraakbestendigheid

Onze school heeft een alarmsysteem en maakt gebruik van camera's. Beleid is uitingen van vandalisme zo snel mogelijk te herstellen of verwijderen.

3.5 Toezicht

Alle medewerkers hebben een rol in toezicht en specifiek in de surveillance. Een surveillance rooster voor pauzes is gekoppeld aan het basisrooster. Waar nodig traint de school medewerkers in hoe om te gaan met gedrag tijdens pauzes.

4. Sociale veiligheid

De inzet binnen school van de leerlingbegeleider, naast de docenten, mentoren, Onderwijs Ondersteunend Personeel (OOP), zorgcoördinator en gezinswerkers uit de gemeentelijke buurtteams is ook een uiting van het feit dat wij als school sociale veiligheid hoog op de agenda hebben staan. Dit alles is vertaald in een centraal pestprotocol. Omdat elke situatie anders is zal er steeds bekeken worden wat de juiste aanpak is voor die specifieke situatie en met die specifieke leerling(en).

Wanneer er sprake is van een strafbaar feit wijzen we het slachtoffer er op dat hij/zij zelf aangifte moet doen. Juridisch gezien is het namelijk noodzakelijk dat de benadeelde c.q. het slachtoffer zelf gehoord wordt. Met een aangifte van alleen de school kan de politie vaak niets. In geval van incidenten jegens de school als rechtspersoon (bijv. diefstal) kan een hiervoor door de school aangewezen persoon uiteraard wel aangifte doen.

Ernstige incidenten (of vermoedens daarvan) zullen wij als school per definitie bij de politie melden, los van de eventuele aangifte van slachtoffers.

4.1 Verzuimbeleid

De school heeft een verzuimprotocol. De rollen van leerlingen, ouders en medewerkers zijn daarin duidelijk omschreven. Op deze manier proberen wij de leerlingen te behoeden voor voortijdig schoolverlaten; frequent verzuim en vaak te laat komen kunnen daar immers een voorbode van zijn. De school evalueert periodiek haar verzuimbeleid. Indien nodig wordt het protocol na die evaluatie en eventuele nieuwe wettelijke eisen aangepast.

4.1.1 Schoolverzuim leerlingen

Zie het verzuimprotocol op onze website.

4.1.2 Registratie en aanpak ziekteverzuim personeel

Voor het ziek- en betermelden gelden duidelijke afspraken die bij elk personeelslid bekend zijn. Bij dreigend langdurig verzuim en bij frequent verzuim wordt ter advisering de bedrijfsarts ingeschakeld. Door middel van

een nauwkeurig dagroosterbeheer en registratie in het personeelsadministratiesysteem hebben we te allen tijde overzicht in het verzuim van personeel.

4.2 (Digitaal) Pesten

De school heeft een pestprotocol dat richtlijnen geeft hoe te handelen bij situaties van pesten. Het belang van voorkomen en tijdig signaleren is groot. We vinden het van belang dat zowel aan het slachtoffer als aan de dader aandacht wordt besteed. Het volledige protocol is te vinden op onze website. Daarnaast werkt school binnen het mentoraat aan een positieve groepsdynamiek en persoonlijk welbevinden binnen school.

4.3 Bedreiging / agressie

Onder bedreiging en agressie verstaan we het opzettelijk aanbrengen van schade aan materialen of personen en/of het overschrijden van grenzen, normen en waarden. Het kan zich uiten in (non)verbale agressie, persoonsgerichte bedreiging, fysieke agressie en agressie op objecten. Positief voorbeeldgedrag en het uitdragen van de waarden en normen is de belangrijkste vorm van preventie. Zowel medewerkers als leerlingen zijn zich daarvan bewust. Medewerkers hebben een meldplicht wanneer zij het vermoeden of de kennis hebben van grensoverschrijdend gedrag. De medewerker moet dit direct melden bij de directie.

In bijgevoegde protocollen is niet de situatie opgenomen van grensoverschrijdend gedrag van een medewerker naar een leerling of naar een klas. De reden hiervan is, dat wij er vanuit gaan dat iedereen die werkzaam is op school professioneel en zorgvuldig weet te handelen. Uiteraard is het niet ondenkbaar dat er zaken spelen waar leerlingen melding van willen maken. Daarvoor geldt dan de drietrappige procedure die eigenlijk altijd geldt binnen school: kenbaar maken aan de mentor, indien nodig daarna opschalen naar een afdelingsleider en mocht het dan nog nodig zijn opschalen naar de directie. Voor leerlingen kunnen ook de vertrouwenspersonen een belangrijke rol spelen.

In het geval dat er iets zou spelen tussen collega's, dan geldt ook daar dat zij zich als eerste kunnen wenden tot hun direct leidinggevende en daarna kunnen opschalen naar de directie. Ook hierbij kunnen vertrouwenspersonen een rol spelen. In uiterste gevallen zal de directie inzetten op externe bemiddeling.

4.4 Seksueel overschrijdend gedrag / geweld

Wij accepteren geen enkele vorm van seksueel overschrijdend gedrag¹ of geweld. Waar wij dit constateren zal direct actie ondernomen worden. Denk hierbij bijvoorbeeld aan de wettelijke meldplicht die er is. Zie <http://www.schoolveiligheid.nl/po-vo/kennisbank/meldcode-meldplicht-verplicht-vo/>. Wij doen ons best om dit soort gedrag in beeld te krijgen. De tevredenheidsonderzoeken die wij periodiek uitzetten geven ons op dit punt ook informatie. Voorts geven wij onze vertrouwenspersonen hierin een actieve rol.

4.5 Fysieke / mentale mishandeling thuis

Kindermishandeling is elke vorm van bejegening die voor een kind bedreigend of gewelddadig is. Dat kan lichamelijke mishandeling zijn, maar ook emotionele mishandeling, lichamelijke of emotionele verwaarlozing of seksueel misbruik.

We leren leerlingen wat wel en niet oké is. Wij kunnen als onderwijsmedewerkers alleen signaleren als de signalen ook worden afgegeven door leerlingen. Ook daar hebben leerlingen vaak hulp bij nodig. Dat gebeurt natuurlijk in de dagelijkse lessen en mentorgesprekken door het goede voorbeeld te geven en dit te bespreken maar ook in onze ondersteunende lessen zoals onze Rietvelduren, waarin veelal zorginstanties leerlingen informeren over zaken zoals drugs/seks/sociale omgangsnormen en waarden. Bij signalering van mishandeling, volgen wij het afwegingskader in figuur 4.5 en de [meldcode](#).

---

¹ Zie voor een toelichting <http://www.rutgers.nl/sites/rutgersnl/files/PDF-Onderzoek/Seksueelgrensoverschrijdendgedrag3.pdf>

Figuur 4.5

4.6 Alcohol / drugs / wapens

Alcohol, drugs en wapens zijn ten strengste verboden in of in de buurt van de school. In bijzijn van leerlingen wordt geen alcohol geschonken. Dit geldt ook bij schoolgebonden activiteiten zoals excursies, stedenreizen, schoolfeesten, etc. Als er tijdens dit soort activiteiten alcohol, drugs of wapens worden aangetroffen bij leerlingen, of zij onder invloed zijn van alcohol of drugs, dan zullen dezelfde passende maatregelen worden getroffen als wanneer we dit op school zouden constateren. In de lessen Biologie en Mens & Natuur wordt voorlichting gegeven over effecten van het gebruik van drugs en alcohol. Zie verder ook het aanbod van de eerder genoemde Rietvelduren.

4.7 Radicalisering of vermoeden daarvan

Wat doen we als de school te maken krijgt met gedrag van jongeren die de democratische waarden ondermijnen of die gedrag laten zien dat ver afstaat van onze dagelijkse cultuur, zoals orthodoxie? Hoe moeten we dit gedrag duiden? En hoe kunnen we als school daarop reageren?

4.7.1 Problematisch gedrag

Uit onderzoek blijkt dat ongeveer 15% van de pubers ernstig probleemgedrag vertoont, maar dat gedrag was vaak ook al problematisch vóór de puberteit. De puberteit is een ingrijpende periode. In deze fase van het leven vinden er grote lichamelijke en geestelijke veranderingen plaats in de groei naar volwassenheid. Dat maakt het soms moeilijk om een situatie te duiden, vooral als het om radicalisering gaat. Pubers vertonen nu eenmaal van zichzelf vaak grensverleggend en soms grensoverschrijdend gedrag, want dat hoort bij deze levensfase.

Dit alles hoort bij het zoeken naar de eigen identiteit en daarmee het experimenteren en het kiezen van rolmodellen binnen de vriendenkring of op grotere afstand. De kunst voor opvoeders is jongeren de vrijheid te geven om, binnen bepaalde kaders, te experimenteren. Laten wij hen dus bijvoorbeeld bekend maken met het gedachtegoed van de verschillende politieke en religieuze groeperingen (en daarbij zonder terughoudendheid ook de extremen benoemen) om vervolgens met hen hierover in gesprek te gaan.

4.7.2 Radicalisering

Radicalisering is een lastig en beladen begrip. Scholen hebben moeite met het duiden van gedrag. Dit kan voortkomen uit onvoldoende kennis over culturele en religieuze uitingen van jongeren: Wanneer is iets orthodox en wanneer radicaal? Wanneer moet ik me zorgen gaan maken? Op het moment dat gedrag op dit vlak gesignaleerd wordt is de vraag: Wanneer en hoe moet ik ingrijpen? of: Ligt hier wel een taak voor de school?

Radicalisering is een psychologische ontwikkeling waarbij iemand zich steeds meer identificeert met een extreem gedachtegoed, steeds sterker overtuigd raakt van het eigen gelijk, steeds meer vervreemd van mensen die anders denken dan hij en steeds meer geneigd is om denken in handelen om te zetten. Dit is een proces. Radicale gedachten en radicaliserend handelen ontwikkelen zich, alleen het tempo waarin dat gebeurt kan verschillen.

Kort samengevat is er sprake van radicalisering bij jongeren als:

- jongeren ingrijpende maatschappelijke veranderingen voorstaan die de democratische wijze van samenleven bedreigen;
- jongeren in een proces zitten van denken naar doen. Het gedachtegoed en/of het ervaren onrecht bepaalt in toenemende mate het handelen en het gedrag.

Indicatoren voor een mogelijk dreigend proces van radicalisering en het uiten van extremistisch gedrag zijn sterke gevoelens van onrecht, krenking en uitsluiting. Deze gevoelens maken mensen kwetsbaar en gevoelig voor ideeën die zich richten tegen de huidige maatschappelijke orde. Deze gevoelens vroegtijdig signaleren en hier adequaat op reageren door contact te maken en te houden met de jongere kunnen dit proces weer omkeren. Soms is dit echter niet voldoende en is externe hulp noodzakelijk. Zie de checklist '(vermoeden van) radicalisering' voor handvatten.

4.8 Preventie

Wij vinden het belangrijk dat wij een voorbeeldrol nemen in de manier waarop wij met elkaar omgaan en elkaar aanspreken. Op het moment dat medewerkers, maar ook ouders die voorbeeldrol nemen heeft dat ook zijn weerslag op onze leerlingen.

Het voorbeeld geven en aanspreken, ook en vooral op goed gedrag is ons inziens de belangrijkste aanpak die leidt tot een veilige school.

Een concrete vorm van preventie is het aanbieden van projecten zoals beschreven in 4.13.

Een andere vorm van preventie is onze jaarlijkse kluisjescontrole. In samenwerking met de politie en Toezicht & Handhaving wordt elk najaar/winter een onverwachte kluisjescontrole uitgevoerd. Dit ter preventie dat er zaken als alcohol, drugs of wapens op school zijn, maar ook om te voorkomen dat leerlingen vuurwerk mee naar school nemen. In de checklist preventieve acties (pag. 34) staat de uitwerking hiervan.

Er wordt bij de start van het schooljaar gewezen op belangrijke afspraken die worden opgenomen in het schoolveiligheidsplan, leerlingenstatuut en schoolgids. Deze drie documenten worden op de website gepubliceerd.

4.8.1 Sociale vaardigheden

Binnen onze lessen schenken we aandacht aan de ontwikkeling van sociale vaardigheden. Binnen het mentoraatsprogramma komt het expliciet aan de orde.

4.9 Schorsing en verwijdering

Wij zien deze middelen als laatste stap, die wij zoveel mogelijk proberen te voorkomen. Er kunnen zich situaties voordoen dat dit gepaste maatregelen zijn na een langer lopend traject of naar aanleiding van een bijzonder voorval. De veiligheid van betrokkenen en van anderen in school is daarbij een belangrijk criterium.

4.9.1 Leerlingen

Onze school hanteert het protocol van de Stichting Willibrord, waar wij onder vallen. Dit is te vinden op <https://www.pcouwillibrord.nl/downloads>.

4.9.2 Personeel

De school handelt volgens de CAO-VO en voert zorgvuldig gesprekken indien disciplinaire maatregelen nodig zijn. De personeelsadviseur vanuit het bestuur ondersteunt daarbij.

4.10 Rouwverwerking; Als een ramp de school treft

Wij zijn bekend met de richtlijnen vanuit het ministerie die opgesteld zijn door de KPC Groep en zullen die, mocht er zich een ernstige situatie voordoen, gebruiken. Dit is te vinden op <http://www.kpcgroep.nl/kpcgroep/publicaties/als-een-ramp-de-school-treft-4.aspx>.

4.11 Vertrouwenspersoon

Op onze school hebben wij vertrouwenspersonen. Zij zijn zowel door leerlingen, ouders als medewerkers te benaderen. In de schoolgids staan de namen van de vertrouwenspersonen vermeld.

4.12 Activiteiten / excursies

Wij vinden het belangrijk dat onze leerlingen ook de wereld buiten de school leren kennen d.m.v. excursies, stedentrips, stedenreizen en werkweken. Dit is niet alleen vormend voor hun beeld van de wereld, maar zorgt er ook voor dat leerlingen elkaar in een andere sociale context ontmoeten. In de jaarkalender op onze website staan de activiteiten vermeld. Tijdens deze activiteiten gelden dezelfde afspraken en noodzakelijke eisen in het kader van veiligheid, als in de school. Indien aanvullende afspraken nodig zijn worden deze in de informatiebrief van de desbetreffende activiteit genoemd.

4.13 Gezondheid en school

Om de gezondheid van onze leerlingen op school te bevorderen ondernemen wij, naast de gebruikelijk sport en bewegingslessen, de volgende activiteiten:

- Tijdens de Biologielessen wordt aandacht besteed aan gezonde voeding
- Buitenschoolse sportactiviteiten, o.a. tijdens de Rietvelduren en extra aanbod georganiseerd door de sectie Sport en Beweging
- Gezondheidsonderzoek door de GG&GD (Gemeente) onder leerlingen van leerjaar 2.
- Een gezond aanbod in de schoolkantine.

4.14 Projecten

Mede dankzij de Brede School subsidie kunnen wij o.a. onderstaande projecten uitvoeren:

- Sinds enige jaren werken wij samen met **Stichting Jongerenwerk Utrecht (JoU)**. Jongerenwerkers hebben een pedagogische rol. Ze stimuleren en steunen jongeren, signaleren, spreken hen aan op hun gedrag en steunen hen in het opgroeien. Daarbij werken jongerenwerkers volgens de uitgangspunten van de Vreedzame aanpak. JoU maakt deel uit van de pedagogische gemeenschap waarin jongeren opgroeien. Opvoeden doen we samen! Daarom werkt JoU direct samen met school.
- Ook organiseren wij sinds enige jaren zgn. **HALT**-op-maat lessen. Medewerkers van Halt geven samen met medewerkers van **Qbuzz** voorlichting aan al onze 3^e klassen. Het doel hiervan is leerlingen meer bewust te maken van hun gedrag in de omgeving en specifiek ook in winkels en in het OV. We hopen door deze preventieve aanpak de overlast in de buurt en in de bus te beperken door meer onderling begrip te creëren.
- Tijdens de Rietvelduren op donderdagmiddag worden er i.s.m. **JoU** ook activiteiten georganiseerd als 'Meidenchill' en zaalvoetbal. Doel hiervan is tijdens deze activiteiten met leerlingen in gesprek te komen en indien nodig signalen over veiligheid te vertalen naar actie.

De afgelopen jaren is het aantal meldingen van overlast gereduceerd tot bijna nul. Voor ons een reden om deze projecten voort te zetten.

5. Incidentenregistratie

Van alle incidenten wordt een verslag gemaakt. Deze verslagen worden door de directie bewaard en – indien van toepassing – genoteerd in ons leerlingvolgsysteem (LVS). De directie monitort of incidenten volledig en/of goed zijn afgehandeld voor slachtoffer(s), dader(s) en betrokkenen. Wij maken daarbij o.a. gebruik van bijgevoegde checklists. Tevens wordt gekeken welke aanpassingen van beleid wenselijk zijn ter preventie en/of afhandeling en nazorg.

6. Incidentenprotocollen

6.1 Belangrijke telefoonnummers

1. Ambulance / Politie / Brandweer	
Bij spoed	112
Politie: geen spoed	0900 8844
2. Ziekenhuizen	
Diakonessenhuis	088 250 5000
UMC	088 755 5555
3. Huisartsenposten / EHBO / tandarts	
Bruijs-van Hellemond, Troosterhof 17	030 272 2006
Huisartsenkliniek Overvecht, Kastordreef 1	030 261 1126
Tandartspraktijk Jordanlaan, Prof. Jordanlaan 88	030 271 0002
4. GG & GD	
GG & GD Utrecht, Kaatstraat 1	030 286 3333
5. Slachtofferhulp	
Stichting Slachtofferhulp Nederland	0900 0101
6. Raad voor de Kinderbescherming Utrecht	030 888 2700
7. Bureau Jeugdzorg Utrecht	0900 400 5555
8. Meldpunt Discriminatie	0900 2 354 354
9. Advies en Meldpunt Kindermishandeling Nederland	0900 123 1230
10. Inspectie	
Kantoor Utrecht	088 669 6000
Vertrouwenspersoon inspectie	0900 111 3111
11. Leerplicht Utrecht	030 286 2660
12. Meld Misdaad Anoniem	0800 7000

13. Samen Veilig Midden-Nederland	0800 2000 (crisis) of 030 242 78 00 (SAVE-teams Utrecht Stad)
14. Schoolgebonden	
Bij spoed, hoofd-BHV, Real van Nes	201 / portofoon kanaal 8
Leerplicht, contactpersoon	
Wijkagent, Dennis Schuring (Directie heeft directe nummer)	0900 8844
Gezinswerk Gemeentelijke Buurtteams	Telefoon: 030 740 0508 E-mail: noordoost@buurtteamsutrecht.nl
Vertrouwenspersonen school: Lieke Gevaerts en Annette Kadijk	l.gevaerts@gerritrietveldcollege.nl a.kadijk@gerritrietveldcollege.nl
Rector, Yolanda Petermeijer	208 / 030-2712214
Conrector, Ties Kragten	205 / 030-2712214
Conciërge	201 / 030-2712214

6.2 Checklists

Als hieronder gesproken wordt over een schorsing dan betreft dat een externe schorsing. Dit kan alleen geschieden onder verantwoordelijkheid en na goedkeuring van de directie. Indien er besloten wordt tot een interne schorsing valt dat onder de verantwoordelijkheid van de afdelingsleider.

Als een dader geen leerling is van onze school dan volgt direct een extern traject in overleg met de veiligheidscoördinator. Hieronder wordt er vanuit gegaan dat dader en slachtoffer leerlingen zijn.

Bij een enkele checklist wordt specifiek ook gesproken over broer(s) en/of zus(sen) op school. Bij ernstiger situaties, bijvoorbeeld als de politie erbij betrokken is, dienen familieleden direct op de hoogte te worden gebracht, zodat zij van de schoolleiding horen wat er aan de hand is en dat niet via-via hoeven te vernemen.

6.2.1 Checklist diefstal (bij leerling of school)

Diefstal (bij leerling of school)	
Actie jegens:	
Dader:	<p><i>indien schuld bewezen en bekend:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - gesprek met dader en ouders - vaststellen sanctie (afweging schorsing / verwijdering) - informeren schoolleiding en mentor / begeleider - melding bij Zorgadviesteam (ZAT) en overwegen inschakelen vertrouwenspersoon - eventueel zorgtraject dader <p><i>indien schuld vermoed maar niet bekend:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - overleg met veiligheidscoördinator over interne procedure (zijn er cameraopnamen, getuigen?) of extern plaatsen (politie) <p><i>indien identiteit onbekend:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - melding bij veiligheidscoördinator en overleg over intern onderzoek of extern plaatsen (politie)
Slachtoffer:	<ul style="list-style-type: none"> - aangifte (door slachtoffer / school als rechtspersoon) - (indien slachtoffer leerling) mentor slachtoffer wordt ingelicht - nazorg slachtoffer en eventueel ouders
Instelling:	<ul style="list-style-type: none"> - schoolleiding wordt geïnformeerd - in geval van schorsing melding bij Leerplicht (gewenst), in geval van verwijdering melding bij Leerplicht en Inspectie (verplicht) - communicatie binnen de school over incident en afhandeling (met name slachtoffer, mentor, veiligheidscoördinator) - aansprakelijkheidsstelling - contact met de verzekering (als dader onbekend, of als diefstal uit de school) - registreren LVS (zowel dader als slachtoffer, als dit een leerling is)
Niveau verantwoordelijkheid / regievoerder: afdelingsleider	

6.2.2 Checklist inbraak

Inbraak	
Actie jegens:	
Dader:	<p><i>indien schuld bewezen en bekend:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - gesprek met dader en ouders - vaststellen sanctie (afweging schorsing / verwijdering) - informeren schoolleiding en mentor / begeleider - melding bij ZAT en overwegen inschakelen vertrouwenspersoon - eventueel zorgtraject dader <p><i>indien schuld vermoed maar niet bekend:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - overleg met veiligheidscoördinator over interne procedure (zijn er cameraopnamen, getuigen?) of extern plaatsen (politie) <p><i>indien identiteit onbekend:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - melding bij veiligheidscoördinator en overleg over intern onderzoek of extern plaatsen (politie)
Slachtoffer:	<ul style="list-style-type: none"> - aangifte (door school als rechtspersoon) - (indien slachtoffer leerling) nazorg slachtoffer en ouders
Instelling:	<ul style="list-style-type: none"> - herstelwerkzaamheden - verzekering (let op termijn) - schoolleiding wordt geïnformeerd - afweging communicatie binnen de school over incident en afhandeling - registreren LVS (zowel dader als slachtoffer)
Niveau verantwoordelijkheid / regievoerder: directie	

6.2.3 Checklist (vermoeden van) vermissing leerling

(vermoeden van) vermissing leerling

Actie jegens:

Dader: ---

Slachtoffer:

- op de hoogte brengen ouders en eventueel broer(s) en zus(sen) op school en inschakelen van hun hulp
- inschakelen hulp politie, melding van zorg tot vermissing doen
- contact opnemen met Leerplicht, zorg uiten dat er sprake is van vermissing
- contact opnemen met Raad voor de Kinderbescherming
- eventueel inschakelen hulpverlening / Buurtteam voor eerste opvang en nazorg direct betrokkenen

Instelling:

- schoolleiding wordt geïnformeerd
- communicatie binnen de school over incident en afhandeling
- registreren LVS

Niveau verantwoordelijkheid / regievoerder: directie

6.2.4 Checklist vernieling

Vernieling	
Actie jegens:	
Dader:	<p><i>indien schuld bewezen en bekend:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - gesprek met dader en ouders - vaststellen sanctie (afweging schorsing / verwijdering) - informeren schoolleiding en mentor / begeleider - melding bij ZAT en overwegen inschakelen vertrouwenspersoon - eventueel zorgtraject dader <p><i>indien schuld vermoed maar niet bekend:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - overleg met veiligheidscoördinator over interne procedure (zijn er cameraopnamen, getuigen?) of extern plaatsen (politie) <p><i>indien identiteit onbekend:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - melding bij veiligheidscoördinator en overleg over intern onderzoek of extern plaatsen (politie)
Slachtoffer:	<ul style="list-style-type: none"> - afweging aangifte (door slachtoffer / door school als rechtspersoon) - schadevergoeding / aansprakelijkheid
Instelling:	<ul style="list-style-type: none"> - aanspreken verzekering dader en afwikkeling hiervan - schoolleiding wordt geïnformeerd - communicatie binnen de school over incident en afhandeling - registreren LVS (zowel dader als slachtoffer)
Niveau verantwoordelijkheid / regievoerder: afdelingsleider	
N.B. Onder vernieling valt ook de vernieling van software (verspreiden van virussen e.d.)	

6.2.5 Checklist pesten

Pesten	
Actie jegens:	
Dader:	<ul style="list-style-type: none"> - eenieder binnen de school die getuige is van pesten meldt dit (bij afdelingsleider / afdelingsassistent / mentor / docent) - gesprek dader (door mentor, afdelingsleider of leerlingbegeleider) - opleggen straf - eventueel doorverwijzen dader naar Buurtteam - afweging informeren ouders
Slachtoffer:	<ul style="list-style-type: none"> - slachtoffer meldt pesten bij docent (of direct bij mentor) - docent maakt melding bij mentor - mentor gaat gesprek aan met slachtoffer - eventueel doorverwijzen slachtoffer naar Buurtteam - melding ZAT - eventueel aanbieden sociale vaardigheidstraining - afweging bemiddeling tussen slachtoffer en dader
Instelling:	<ul style="list-style-type: none"> - afweging gesprek in de klas - informeren docententeam, zodat zij in hun lessen hier ook aandacht voor hebben - registeren LVS (zowel dader als slachtoffer)
Niveau verantwoordelijkheid / regievoerder: mentor	

6.2.6 Checklist vechtpartij

Vechtpartij	
Actie jegens:	
Dader:	<ul style="list-style-type: none"> - melding vechtpartij (bij afdelingsleider / afdelingsassistent / mentor / docent) - mentor wordt ingelicht <p><i>als 'dader / slachtoffer' duidelijk is:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - gesprek met dader / slachtoffer - vaststellen sanctie - overleg met veiligheidscoördinator over mogelijke vervolprocedure - informeren ouders - afweging melding ZAT <p><i>als onduidelijk:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - gesprek met betrokkenen - vaststellen schuld - vaststellen eventuele sanctie - overleg met veiligheidscoördinator over mogelijke vervolprocedure - afweging informeren ouders - afweging melding ZAT
Slachtoffer:	<p><i>als 'dader / slachtoffer' duidelijk is:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - afweging aangifte (door slachtoffer) - eerste hulp slachtoffer en gesprek - eventueel nazorg slachtoffer en ouders
Instelling:	<ul style="list-style-type: none"> - schoolleiding wordt geïnformeerd - communicatie binnen de school over incident en afhandeling - registreren LVS (zowel dader als slachtoffer)
Niveau verantwoordelijkheid / regievoerder: afdelingsleider	

6.2.7 Checklist mishandeling

Mishandeling	
Actie jegens:	
Dader:	<ul style="list-style-type: none"> - melding vechtpartij (bij afdelingsleider / afdelingsassistent / mentor / docent) - mentor wordt ingelicht <p><i>als 'dader / slachtoffer' duidelijk is:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - gesprek met dader / slachtoffer - vaststellen sanctie - overleg met veiligheidscoördinator over mogelijke vervolprocedure - informeren ouders - afweging melding ZAT <p><i>als onduidelijk:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - gesprek met betrokkenen - vaststellen schuld - vaststellen eventuele sanctie - overleg met veiligheidscoördinator over mogelijke vervolprocedure - afweging informeren ouders en / of ouders op school - afweging melding ZAT
Slachtoffer:	<p><i>als 'dader / slachtoffer' duidelijk is:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - afweging aangifte (door slachtoffer) - eerste hulp slachtoffer en gesprek - eventueel nazorg slachtoffer en ouders
Instelling:	<ul style="list-style-type: none"> - schoolleiding wordt geïnformeerd - in geval van schorsing melding bij Leerplicht (gewenst), in geval van verwijdering melding bij Leerplicht en Inspectie (verplicht) - communicatie binnen de school over incident en afhandeling - registreren LVS (zowel dader als slachtoffer)
Niveau verantwoordelijkheid / regievoerder: afdelingsleider	

6.2.8 Checklist verbale bedreiging (leerling jegens medewerker)

Ernstige of aanhoudende verbale bedreiging (leerling jegens medewerker)

eenieder binnen de school die getuige is van bedreiging doet hiervan melding (bij afdelingsleider / veiligheidscoördinator)

Acties jegens:

Dader:

- medewerker reageert richting leerling en maakt melding (bij afdelingsleider / veiligheidscoördinator)
- mentor / begeleider leerling wordt ingelicht
- melding ZAT i.c.m. eventueel zorgtraject leerling
- gesprek leerling
- opleggen straf
- ouders op school

Slachtoffer:

- afweging aangifte (door slachtoffer) checken bij medewerker of afhandeling naar tevredenheid is verlopen
- nazorg medewerker

Instelling:

- schoolleiding wordt geïnformeerd
- communicatie binnen de school over incident en afhandeling
- registreren LVS

Niveau verantwoordelijkheid / regievoerder: afdelingsleider

6.2.9 Checklist verbale bedreiging (leerling jegens leerling)

Verbale bedreiging (leerling jegens leerling)

eenieder binnen de school die getuige is van bedreiging doet hiervan melding (bij afdelingsleider / veiligheidscoördinator)

Acties jegens:

Dader:

- mentor / begeleider leerling wordt ingelicht
- melding ZAT i.c.m. eventueel zorgtraject leerling
- gesprek leerling
- opleggen straf
- afweging informeren ouders en / of ouders op school

Slachtoffer:

- maakt melding (bij afdelingsleider / veiligheidscoördinator)
- afweging aangifte (door slachtoffer)
- gesprek slachtoffer
- nazorg slachtoffer

Instelling:

- schoolleiding wordt geïnformeerd
- communicatie binnen de school over incident en afhandeling - registreren LVS (zowel dader als slachtoffer)

Niveau verantwoordelijkheid / regievoerder: afdelingsleider

6.2.10 Checklist verbale bedreiging (anders, bijvoorbeeld ouder, bewoner, leerling andere school jegens leerling, personeel school)

Verbale bedreiging (anders)

eenieder binnen de school die getuige is van bedreiging doet hiervan melding (bij afdelingsleider / veiligheidscoördinator)

Acties jegens:

Dader:

- afweging inschakelen externe deskundige / bemiddelaar
- afweging gesprek dader

Slachtoffer:

- maakt melding (bij afdelingsleider / veiligheidscoördinator)
- afweging aangifte (door slachtoffer)
- gesprek slachtoffer
- nazorg slachtoffer

Instelling:

- schoolleiding wordt geïnformeerd
- afweging communicatie binnen de school over incident en afhandeling
- registreren LVS

Niveau verantwoordelijkheid / regievoerder: Veiligheidscoördinator

6.2.11 Checklist fysieke bedreiging (leerling jegens docent)

Fysieke bedreiging (leerling jegens medewerker)

eenieder binnen de school die getuige is van bedreiging doet hiervan melding (bij afdelingsleider / veiligheidscoördinator)

Acties jegens:

Dader:

- medewerker reageert richting leerling en maakt melding (bij afdelingsleider / veiligheidscoördinator)
- mentor / begeleider leerling wordt ingelicht
- melding ZAT
- gesprek dader
- opleggen straf (afweging schorsing, verwijdering)
- ouders op school
- eventueel zorgtraject leerling

Slachtoffer:

- afweging aangifte (door slachtoffer)
- checken bij docent of afhandeling naar tevredenheid is verlopen
- nazorg docent

Instelling:

- schoolleiding wordt geïnformeerd
- in geval van schorsing melding bij Leerplicht (gewenst), in geval van verwijdering melding bij Leerplicht en Inspectie (verplicht)
- communicatie binnen de school over incident en afhandeling
- registreren LVS

Niveau verantwoordelijkheid / regievoerder: Veiligheidscoördinator

6.2.12 Checklist fysieke bedreiging (leerling jegens leerling)

Fysieke bedreiging (leerling jegens leerling)

eenieder binnen de school die getuige is van bedreiging doet hiervan melding (bij afdelingsleider / veiligheidscoördinator)

Acties jegens:

Dader:

- slachtoffer maakt melding (bij afdelingsleider / domeinassistent / mentor / docent)
- mentor / begeleider dader wordt ingelicht
- melding ZAT
- gesprek dader
- opleggen straf (schorsing, verwijdering)
- ouders op school
- eventueel zorgtraject dader

Slachtoffer:

- afweging aangifte (door slachtoffer)
- gesprek slachtoffer
- nazorg slachtoffer en eventueel ouders

Instelling:

- schoolleiding wordt geïnformeerd
- in geval van schorsing melding bij Leerplicht (gewenst), in geval van verwijdering melding bij Leerplicht en Inspectie (verplicht)
- communicatie binnen de school over incident en afhandeling
- registreren LVS (zowel dader als slachtoffer)

Niveau verantwoordelijkheid / regievoerder: afdelingsleider

6.2.13 Checklist fysieke bedreiging (anders, bijvoorbeeld ouder, bewoner, leerling andere school jegens leerling, personeel school)

Fysieke bedreiging (anders)	
<i>een ieder binnen de school die getuige is van bedreiging doet hiervan melding (bij afdelingsleider / veiligheidscoördinator)</i>	
Acties jegens:	
Dader:	<ul style="list-style-type: none"> - slachtoffer maakt melding (bij veiligheidscoördinator) - afweging inschakelen externe deskundige / bemiddelaar - afweging gesprek dader
Slachtoffer:	<ul style="list-style-type: none"> - aangifte (door slachtoffer) - gesprek slachtoffer - nazorg slachtoffer
Instelling:	<ul style="list-style-type: none"> - schoolleiding wordt geïnformeerd - afweging communicatie binnen de school over incident en afhandeling - registreren LVS (als leerling betrokken is)
Niveau verantwoordelijkheid / regievoerder: Veiligheidscoördinator	

6.2.14 Checklist discriminatie

Discriminatie	
Actie jegens:	
Dader:	<ul style="list-style-type: none"> - melding discriminatie (bij rector en afdelingsleider, vervolgens ook mentor/docent) - mentor / begeleider wordt ingelicht - melding ZAT - gesprek dader - opleggen straf, afweging schorsing - afweging informeren ouders - eventueel zorgtraject dader
Slachtoffer:	<ul style="list-style-type: none"> - afweging aangifte (door slachtoffer) - eventueel nazorg slachtoffer
Instelling:	<ul style="list-style-type: none"> - in geval van schorsing melding bij Leerplicht (gewenst) - - registreren LVS (zowel dader als slachtoffer)
Niveau verantwoordelijkheid / regievoerder: afdelingsleider	

6.2.15 Checklist seksuele intimidatie

Seksuele intimidatie

Actie jegens:

Dader:

- melding (bij veiligheidscoördinator (directie) / afdelingsleider / mentor / docent)
- mentor / begeleider dader wordt ingelicht
- melding ZAT
- gesprek dader
- opleggen straf, afweging schorsing / verwijdering
- afweging informeren ouders en / of ouders op school
- eventueel zorgtraject dader

Slachtoffer:

- afweging aangifte (door slachtoffer)
- eerste hulp slachtoffer en gesprek
- inschakelen vertrouwenspersoon
- afweging inschakelen hulp externe deskundige voor nazorg slachtoffer
- nazorg slachtoffer en eventueel ouders / direct betrokkenen slachtoffer

Instelling:

- schoolleiding wordt geïnformeerd
- in geval van schorsing melding bij Leerplicht (gewenst), in geval van verwijdering melding bij Leerplicht en Inspectie (verplicht)
- afweging communicatie binnen de school over incident en afhandeling
- eventueel nabespreken met docententeam / personeel school
- eventueel organiseren nazorg binnen de school - registreren LVS (zowel dader als slachtoffer)

Niveau verantwoordelijkheid / regievoerder: afdelingsleider / directie

6.2.16 Checklist alcohol

NB. Alleen op bepaalde activiteiten van examenleerlingen is het gebruik van alcohol door leerlingen toegestaan. Dit gebruik valt uiteraard buiten deze checklist.

Alcohol: bezit en / of gebruik (door leerling)

een ieder binnen de school die alcohol vindt of gebruik hiervan door leerlingen ziet doet hiervan melding (bij afdelingsleider)

Actie jegens:

Dader:

- als eigenaar niet bekend is wordt er door de directie een 'onderzoek' ingesteld
- gesprek dader
- opleggen straf (afweging straf of schorsing)
- informeren ouders en eventueel ouders op school

Slachtoffer: ---

Instelling:

- indien leerling minderjarig melding hiervan bij verkoper (door directie)
- eventueel maken van afspraken met verkoper over verkoop alcohol aan leerlingen (door directie)
- schoolleiding wordt geïnformeerd
- in geval van schorsing melding bij Leerplicht gewenst
- communicatie binnen de school over incident en afhandeling (o.a. mentor, veiligheidscoördinator)
- registratie LVS

Niveau verantwoordelijkheid / regievoerder: afdelingsleider

6.2.17 Checklist drugs

Drugs: bezit en / of gebruik

een ieder binnen de school die drugs vindt of gebruik hiervan door leerlingen ziet doet hiervan melding (bij afdelingsleider / veiligheidscoördinator)

Actie jegens:

Dader:

- indien eigenaar onbekend wordt er door directie, eventueel in overleg met de politie, een onderzoek ingesteld
- bij een redelijk vermoeden van drugsbezit bij een leerling / op de school, dient contact opgenomen te worden met de politie. De reguliere activiteiten bij misdrijf worden vervolgens uitgevoerd op basis van de Opiumwet. Hierbij wordt op initiatief van de politie opgetreden, de politie is op dit vlak regiehouder.
- directie spreekt leerling aan en neemt drugs af
- directie neemt contact op met politie
- school doet aangifte en draagt drugs over aan politie
- opleggen straf (afweging schorsing)
- ouders op school
- melding ZAT

Slachtoffer: ----

Instelling:

- in geval van schorsing melding bij Leerplicht gewenst
- communicatie binnen de school over incident en afhandeling
- registratie LVS

Niveau verantwoordelijkheid / regievoerder: afdelingsleider / veiligheidscoördinator

6.2.18 Checklist vuurwerk

Vuurwerk: bezit en / of gebruik

eenieder binnen de school die vuurwerk vindt of gebruik hiervan ziet doet hiervan melding (bij afdelingsleider / veiligheidscoördinator)

Actie jegens:

Dader:

- mentor / begeleider dader wordt ingelicht
- melding ZAT
- gesprek dader
- opleggen straf
- afweging informeren ouders

Slachtoffer:

- aangifte (door slachtoffer indien letselschade / door school als rechtspersoon)

Instelling:

- in geval van letselschade, afwikkeling hiervan
- schoolleiding wordt geïnformeerd
- afweging communicatie binnen de school over incident en afhandeling - registreren LVS

Niveau verantwoordelijkheid / regievoerder: afdelingsleider

6.2.19 Checklist wapenbezit

Wapenbezit (zie definitie 6.3)

een ieder binnen de school die een wapen vindt of ziet doet hiervan melding (bij afdelingsleider / directie)

Actie jegens:

Dader:

- een ieder die een wapen vindt en / of ziet doet melding hiervan (bij directie)
- indien eigenaar onbekend wordt er door directie, in overleg met de politie, een onderzoek ingesteld
- bij een redelijk vermoeden van wapenbezit bij een leerling / op de school, dient contact opgenomen te worden met de politie. De reguliere activiteiten bij misdrijf worden vervolgens uitgevoerd op basis van de Wet Wapens en Munitie (conform de bepalingen in het wetboek van strafvordering). Hierbij wordt op initiatief van de politie opgetreden, de politie is op dit vlak regiehouder
- directie spreekt leerling aan
- directie neemt contact op met politie
- directie neemt, eventueel na overleg met politie, het wapen in
- school doet aangifte en draagt wapen over aan politie
- opleggen straf (schorsing of verwijdering)
- ouders op school
- zorgtraject leerling (in afstemming met eventueel strafrechtelijke traject)

Slachtoffer: ----

Instelling:

- in geval van schorsing melding bij Leerplicht (gewenst), in geval van verwijdering melding bij Leerplicht en Inspectie (verplicht)
- communicatie binnen de school over incident en afhandeling - registratie LVS

Niveau verantwoordelijkheid / regievoerder: directie

6.2.20 Checklist wapengebruik

Wapengebruik	
Actie jegens:	
Dader:	<ul style="list-style-type: none"> - directie wordt terstond op de hoogte gebracht - inschakelen politie - ouders op school - leerling direct de toegang tot de school en directe schoolomgeving ontzeggen en de verwijderingsprocedure in gang zetten
Slachtoffer:	<ul style="list-style-type: none"> - aangifte (door slachtoffer) - nazorg slachtoffer en omgeving slachtoffer (familie, vrienden, school)
Instelling:	<ul style="list-style-type: none"> - in geval van verwijdering melding bij Leerplicht en Inspectie - communicatie binnen de school over incident en afhandeling - nabespreken met docententeam / personeel school - organiseren nazorg binnen de school - registreren LVS
Niveau verantwoordelijkheid / regievoerder: directie	

6.2.21 Checklist EHBO

EHBO / ongeval	
Actie jegens:	
Dader:	---
Slachtoffer:	
-	eerste hulp slachtoffer
-	eventueel nazorg slachtoffer
-	afweging informeren ouders en eventueel broer(s) en zus(sen) op school
-	gesprek slachtoffer oorzaak ongeval
-	afhandeling schadevergoeding / aansprakelijkheid
Instelling:	
-	organiseren Bedrijfshulpverlening (BHV)
-	inschakelen arbeidsinspectie
-	schoolleiding wordt geïnformeerd
-	onderzoek naar oorzaak ongeval
-	eventueel aanpassen regelingen, gedragingen, materialen n.a.v. ongeval
-	afhandeling schadevergoeding / aansprakelijkheid
-	eventueel communicatie binnen de school over incident en afhandeling - registreren LVS (indien slachtoffer leerling)
Niveau verantwoordelijkheid / regievoerder: EHBO-er / afdelingsleider	

6.2.22 Checklist (vermoeden van) radicalisering

NB. Omdat het hier in potentie gaat om een vermoeden en niet om een direct waargenomen uiting, is deze checklist anders van vorm.

RADICALISERING

Actie jegens:

Leerling:

- Wat maakt dat we ons zorgen maken over deze jongere?
  - Hebben er zich incidenten voorgedaan en zo ja, welke?
  - Wat kunnen we zeggen over²:
    - o Gedrag; wat is zichtbaar op school, in gezin en in vrije tijd?
    - o Contacten; welke contacten zijn er op school, in gezin en in vrije tijd?
    - o Culturele of religieuze uitingen; wat is zichtbaar (kleding, sieraden, make-up, tatoeages, haarstijl, etc.)
    - o Politieke of ideologische uitingen; wat is zichtbaar?
- Draagt wat er zichtbaar is op een positieve of ondersteunende manier bij aan het gedrag van een leerling, is dat neutraal, of is het negatief tot bedreigend te noemen?

Instelling, nabespreking:

- Wat valt op ?
- Weten we genoeg over alle domeinen ?
- Wat is de rol van de religie ?
- Is er sprake van veel bedreigend gedrag / contacten / uitingen ?
- Hoe ligt de verhouding tussen ondersteunend en bedreigend gedrag ?

Score op politieke/ideologische uitingen, verder onderzoek

- Is er sprake van herhaaldelijk gedrag, gespreksonderwerpen of (provocerende) uitspraken?
- Gebeurt dit op meerdere plaatsen (buiten school)?
- Spreekt uit de houding en gezichtsuitdrukking dat de jongere het meent?
- Voelt de jongere zich persoonlijk aangevallen bij weerwoord?
- Is de jongere betrokken bij conflicten rond dit thema?
- Heeft de jongere een negatieve kijk op de samenleving en het achterliggende wereldbeeld?

Gedrag - School - Pers. kenmerken - Gezin - 'Peers' - Vrije tijd - Omgeving	Contacten / relaties - School - Gezin - Leeftijdsgenoten - Omgeving	Culturele / religieuze uitingen	Politieke / ideologische uitingen
<p><i>Veel risicovol gedrag in deze kolom vraagt om ingrijpen en zorg. Risicovol gedrag zonder gedrag in de culturele en politieke/ideologische kolommen leidt niet tot een proces van radicalisering. Wanneer deze aspecten wel aanwezig zijn, kan het risicovolle gedrag een voedingsbodempromen voor het proces van radicalisering.</i></p>	<p><i>Ondersteunende contacten zijn helpend in de ontwikkeling en kunnen tegenwicht vormen voor mogelijk bedreigend gedrag en / of bedreigende contacten.</i></p> <p><i>Bedreigende contacten zonder gedrag in de culturele en politieke / ideologische kolommen leiden niet tot een proces van radicalisering. Wanneer deze aspecten wel aanwezig zijn, kunnen bedreigende contacten een voedingsbodempromen voor het proces van radicalisering. Welke functie hebben deze contacten voor de jongere? Wil hij erbij horen? Of wordt het risicovolle gedrag bevorderd door deze contacten? Zijn er alternatieven (te vinden) voor deze contacten?</i></p>	<p><i>Neutraal gedrag in deze kolom zegt wat over de zoektocht van de jongeren naar (groeps)identiteit. Mogelijk dat de verschijning en het gedrag van deze jongere fanatiek ogen; dit kan duiden op fanatisme, orthodoxie of toewijding.</i></p> <p><i>Veel zichtbaar gedrag in deze kolom kan duiden op een voedingsbodempromen voor radicalisering mits er samenhang is met bedreigende factoren in de kolommen gedrag en contact. Pas als er in de naastliggende kolom (politieke of ideologische uitingen) ook gedrag benoemd kan worden, kan er gesproken worden over een mogelijk proces van radicalisering.</i></p>	<p><i>Geen gedrag in deze kolom betekent dat er weinig aanleiding is om aan radicalisering te denken. Gedrag of uitingen in deze kolom geven aanleiding tot zorg rond radicalisering en vraagt om nader onderzoek en actie.</i></p>

- Heeft de jongere (veel) vrienden met dezelfde ideeën?
- Gedragen zijn vrienden zich net als hij?
- Betwijfelt de jongere de Nederlandse wetgeving?
- Neemt de jongere afstand van de Nederlandse wetgeving?
- Zijn er de laatste tijd veranderingen zichtbaar bij de jongere?

Wanneer er veel van deze vragen bevestigend beantwoord worden, is bij deze jongere de kans aanwezig op een beginnend proces van radicalisering.

Instelling, acties

Hierbij zijn de volgende vragen aan de orde:

1. Is er zorg nodig voor de jongere?
2. Op welk gebied (gedrag, weerbaarheid, zoeken naar identiteit of mogelijke radicalisering) ligt de zorg?
3. Wie is hier de juiste persoon voor in de school ?
4. Wie wordt er verder (eventueel extern) bij betrokken?

Een eerste stap is dan ook altijd het (opnieuw) contact maken met de jongere. Ga het gesprek aan met de jongere, onderzoek wat hem of haar drijft, zonder te oordelen. Kijk naar de positieve / ondersteunende factoren in het leven van de jongere en gebruik deze als aanknopingspunten. Het overzicht van de relaties van de jongere geeft inzicht in de personen die dicht bij de jongere staan. Deze relaties kunnen wellicht ondersteunend zijn in het gesprek of het contact. De school kan contact met hen zoeken in het belang van de jongere. Onderzoek wie vanuit school het best met de jongere in gesprek kan gaan. De mentor kan een geschikte partij zijn. Is er een gezagspositie of autoriteit nodig, dan kan de schoolleiding een rol spelen. Misschien is er een docent of iemand uit de omgeving van de jongere die wellicht makkelijker een gesprek aanknoopt. Belangrijk is dat het iemand is die met een open blik en oprechte interesse het contact aangaat. Relatief kleine interventies als een gesprek of erkenning voor het gevoel achter het gedrag kunnen een startend proces van radicalisering omdraaien.

Daarnaast is het belangrijk om de zorg van de school te delen met ouders, in het bijzijn of met medeweten van de jongere. Herkennen zij de zorg of spelen er in de thuissituatie aspecten die juist als voedingsbodem fungeren? Ook hier kan het zorgadviesteam (ZAT) een rol spelen om na te gaan welke factoren, zoals risicovol gedrag, verminderd kunnen worden door interventies in de thuissituatie of in breder perspectief dan de school. Als er sprake is van veel contacten buiten school, in buurthuizen of in de moskee, dan kan de gemeente, jongerenwerk of de politie hier wellicht een rol in spelen. Belangrijk is om de zorg rond de jongere met deze ketenpartners te delen en hier als school actief contact mee te zoeken. Onderzoek met elkaar welke partijen dit kunnen zijn.

Wat als er ernstige zorgen zijn dat de jongere in een proces van radicalisering zit? In dit geval is het belangrijk dat de school niet alleen de ketenpartners informeert of inschakelt, maar ook contact opneemt met deskundigen. Scholen die inhoudelijke vragen hebben of niet weten wat ze moeten doen, kunnen altijd bellen met Nuansa. Nuansa is het Kennis- en Adviescentrum Polariseratie en Radicalisering van het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties. Nuansa verstrekt informatie over alle typen radicalisering en polarisatie, zoals rechts, islamitisch, dierenrechten en links. Daarnaast geeft Nuansa kosteloos workshops over radicalisering en polarisatie. (www.nuansa.nl)

In geval van acute dreiging is het zaak contact op te nemen met 112 of 'Samen Veilig' 0800 - 2000 <http://www.samen-veilig.nl>

Zie verder als bijlage 'Herkenning en duiding van radicalisering' van het Nederlands Jeugdinstituut.

Niveau verantwoordelijkheid / regievoerder: afdelingsleider

6.2.23 Checklist preventieve acties

waarbij voorwerpen c.q. goederen die verboden zijn of die door de schoolleiding als niet verantwoord worden aangemerkt, aangetroffen worden

Mogelijke acties:

1. Er kan, ter preventie van wapen- of drugsbezit op school, door de school een preventieve, schoolbrede kluisjescontrole worden gedaan.
2. Er kan, preventief of als daar direct aanleiding toe is, door de school een gerichte kluisjescontrole worden gedaan.
3. De school kan ook besluiten om ter preventie van wapen- of drugsbezit op school preventief te fouilleren of tassencontrole uit te voeren.

Bij 1:

- Bij deze algemene, schoolbrede actie werken we samen met Politie en Toezicht & Handhaving, volgens de afspraken in het convenant 'Veiligheid in en om school Gemeente Utrecht' uit 2013. (Bij directie in PDF beschikbaar.)
- Vooraf informeert de directie de ouderraad. Achteraf rapporteert zij haar bevindingen.
- Bij deze actie geeft de directie de conciërges een volmacht om namens hen de kluisjes te openen en de inhoudt te onderzoeken, dit in aanwezigheid van genoemde partijen.
- Bij het aantreffen van voorwerpen c.q. goederen geldt:
  - Alle harddrugs en wapens, met uitzondering van voorwerpen vermeld onder artikel 2 lid 1 cat. 4 onder Wet Wapens en Munitie, worden door de schoolleiding overgedragen aan de politie en door de politie in beslag genomen.
  - Overige voorwerpen zijn ter beoordeling van de schoolleiding hoe te handelen.

Bij 2:

In geval van een gerichte kluisjescontrole is iemand van de schoolleiding aanwezig. Als de situatie daar aanleiding toe geeft kan de politie om assistentie worden gevraagd. Bij het aantreffen van verboden voorwerpen c.q. goederen wordt gehandeld als hierboven beschreven.

Bij 3:

Ook in geval van preventief fouilleren of tassencontrole is iemand van de schoolleiding aanwezig. Als de situatie daartoe aanleiding geeft kan de politie om assistentie worden gevraagd. Bij het aantreffen van verboden voorwerpen c.q. goederen wordt gehandeld als hierboven beschreven.

Vervolgacties:

- Schoolleiding spreekt met betrokken leerlingen vanuit het uitgangspunt 'hoor en wederhoor' en informeert ouders / verzorgers over de bevindingen. Vanuit die gesprekken wordt bepaald welke aanpak nodig is c.q. welke maatregelen getroffen worden. Eén van de mogelijke maatregelen is betrokken leerling(en) direct de toegang tot de school en directe schoolomgeving te ontzeggen en de verwijderingsprocedure in gang zetten.
- Als de schoolleiding goede afspraken heeft kunnen maken:
  - Politie hoeft niet in kennis gesteld te worden
  - Schoolleiding kan het voorwerp innemen c.q. leerling vragen er afstand van te doen
  - Ouders / verzorgers van leerling worden van inname van voorwerp in kennis gesteld
  - Voorwerp dient indien gewenst door ouders / verzorgers aan hen te worden geretourneerd
- Als schoolleiding geen goede afspraken heeft kunnen maken c.q. geen goed gevoel heeft bij antwoorden van leerling:
  - Politie wordt in kennis gesteld
  - Politie ondervraagt leerling
  - Politie kan indien nodig een getuigenverklaring opnemen van schoolleiding
  - Politie interpreteert uitleg van leerling en beoordeelt de omstandigheden

Niveau verantwoordelijkheid / regievoerder: schoolleiding

7 Definities strafbare feiten

Diefstal; een goed dat van een ander is weggenomen met het oogmerk om dit toe te eigenen.

Inbraak; diefstal + de toegang tot de plaats van het misdrijf verschaffen of het weggenomen goed onder zijn bereik brengen door middel van braak, verbreking of inklimming of met (een) valse sleutel(s).

Vernieling; een goed dat van een ander is vernielen, beschadigen, onbruikbaar maken of wegmaken. Onder vernieling valt ook de vernieling van software (verspreiden van virussen e.d.).

Openlijk geweld of mishandeling (bijvoorbeeld vechtpartij); voor publiek waarneembaar met (een) ander(en) geweld plegen tegen personen of goederen.

Mishandeling; het opzettelijk toebrengen van pijn of letsel.

Verbale (met woorden) of fysieke (reëel gevaar door gebruik (vuur)wapen) bedreiging; bedreiging met enig misdrijf tegen het leven gericht (bij de bedreigde / het slachtoffer is de indruk gewekt dat werkelijk een ernstige inbreuk wordt gemaakt op zijn persoonlijke vrijheid).

Discriminatie; in het openbaar, mondeling of schriftelijk of met afbeelding zich opzettelijk beledigend uitlaten over een groep mensen wegens hun ras, godsdienst of levensovertuiging of hun hetero- of homoseksuele gerichtheid.

Seksueel grensoverschrijdend gedrag; Bij seksueel grensoverschrijdend gedrag gaat het om gedrag of toenaderingen die seksueel van aard zijn en de grenzen van het slachtoffer overschrijden. Dit kan al dan niet fysiek zijn. Zie ook eerder genoemde publicatie van Rutgers.

Verdovende middelen; Bewustzijnsbeïnvloedende middelen: harddrugs (bv. Heroïne, Cocaine, XTC) en soft drugs (bv. Hennep) aanwezig hebben, verkopen, afleveren of verstrekken.

Vuurwerk; het voorhanden hebben of afleveren van vuurwerk (= een product of voorwerp dat bestemd is om voor vermakelijkheidsdoeleinden tot ontbranding te brengen), of het afsteken van vuurwerk buiten de toegestane tijden.

Wapens; voorwerpen die zijn aangewezen in de Nederlandse wapenwetgeving, de Wet wapens en munitie. Hieronder vallen ook voorwerpen die strafbaar gesteld kunnen worden op grond van artikel 2 lid 1 categorie 4 onder 7 van de Wet wapens en munitie. Dit zijn voorwerpen waarvan, gelet op de aard en / of omstandigheden waaronder zij worden aangetroffen, redelijkerwijs kan worden aangenomen dat het voor geen ander doel bestemd was dan om letsel aan personen toe te brengen of te dreigen. Voorbeelden hiervan kunnen o.a. zijn zakmessen en schroevendraaiers. De aard en omstandigheid dient altijd onderzocht te worden; verklaring van de eigenaar / leerling is hiervoor noodzakelijk.

8 Bronnenlijst en wettelijke bepalingen

<ul style="list-style-type: none"> • Algemeen – website school: http://www.gerritrietveldcollege.nl
<ul style="list-style-type: none"> • Vensters voor Verantwoording: • http://www.scholenopdekaart.nl/middelbare-scholen/1024/Gerrit-Rietveld-College
<ul style="list-style-type: none"> • Integraal Veiligheidsplan Utrecht 2015 – 2018 https://www.utrecht.nl/fileadmin/uploads/documenten/1.concern-bestuur-ontwikkeling/Utrecht_en_veiligheid/Integraal-Veiligheidsplan-Utrecht_GU-IVP-26022015.pdf
<ul style="list-style-type: none"> • Wet op het voortgezet onderwijs: http://wetten.overheid.nl/BWBR0002399/geldigheidsdatum_2701-2016 Met name: <ul style="list-style-type: none"> ○ Artikel 3. Verplichting tot overleg en aangifte inzake zedenmisdrijven ○ Artikel 17. Onderwijs in een pluriforme samenleving; burgerschap; sociale integratie ○ Artikel 122. lid 1. Veiligheid lokalen
<ul style="list-style-type: none"> • Wet Bescherming Persoonsgegevens: http://wetten.overheid.nl/BWBR0011468/geldigheidsdatum_27-01-2016 Met name: <ul style="list-style-type: none"> ○ Artikel 7. Persoonsgegevens worden voor welbepaalde, uitdrukkelijk omschreven en gerechtvaardigde doeleinden verzameld.
<ul style="list-style-type: none"> • Arbeidsomstandighedenwet: • http://wetten.overheid.nl/BWBR0010346/geldigheidsdatum_27-01-2016 Met name: <ul style="list-style-type: none"> ○ Hoofdstuk 2. Arbeidsomstandighedenbeleid
<ul style="list-style-type: none"> • Klachtenregeling: http://www.gerritrietveldcollege.nl/algemeneinfo/klachtenregeling/tabid/416/Default.aspx
<ul style="list-style-type: none"> • Wet veiligheid op school: https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/veilig-leren-en-werken-in-het-onderwijs/inhoud/veiligheid-opschool
<ul style="list-style-type: none"> • Protocollen Stichting Willibrord https://www.pcouwillibrord.nl/downloads

9 Gebruikte afkortingen

AL	Afdelingsleider
DA	Domeinassistent
LO	lichamelijke opvoeding
LR	leerlingenraad
MR	medezeggenschapsraad
MT	managementteam
OR	ouderraad
PMR	personeelsgeleding medezeggenschapsraad
RI&E	risico-inventarisatie en -evaluatie
TOA	technische onderwijsassistent
ZAT	Zorgadviesteam

10 Bijlagen

Herkenning en duiding van radicalisering

Hieronder volgt een handreiking bij het herkennen en duiden van radicalisering door:

1. het verhelderen van signalen die mogelijk een aanwijzing kunnen zijn voor (dreigende) radicalisering;
2. het stellen van controle vragen ;
3. het weten op te sporen van bedreigende factoren of omstandigheden, die de situatie zorgelijker zouden kunnen maken.

vooraf

Belangrijk voorafgaande aan gebruik van deze lijst is:

- Doe de duiding niet alleen: zoek contact met andere professionals, ouders of vrienden van de persoon waar u zich zorgen over maakt. Inventariseer of uw zorg gedeeld wordt, wat ervaren of zien zij?
- Pas op voor overhaaste, onterechte labels. Stel jezelf controlevragen.
- Ook als er geen sprake is van (dreigende) radicalisering kan een 'niet-pluis-gevoel' en een aantal signalen duiden op een zorgelijke situatie waarin iets moet gebeuren- ook als het niets met radicalisering te maken heeft.

ad 1. de signalen

Bij personen die in een proces van radicalisering zitten is vaak een aantal van de volgende mogelijke signalen van radicalisering te onderscheiden:

- Vervreemding en (zelf) uitsluiting: afstand nemen, persoonlijke relaties veranderen drastisch en contacten worden verbroken.
- Devotie en idealisme: verheerlijking van idealen, een ideale samenleving en het verlaten van instituties die deze idealen niet delen. Waar loopt hij of zijn warm voor?
- Bedreigingen en vijanden: benoemen van bedreigingen van 'de vijand'. Waar is hij of zij tegen of bang voor?
- Privaat is publiek: er wordt geen onderscheid gemaakt tussen private normen en de publieke normen.
- Uiterlijke kenmerken en andere uitingsvormen: kleding, profielsite en alias dienen niet om hip te zijn, maar hebben een ideologisch statement.
- Onderlinge loyaliteit: de gedeelde ideologie of groepsidentiteit wordt belangrijk. Radicalisering is vaak een sociaal proces, een soort van „nieuwe familie“. Uitzondering hierop zijn eenlingen welke radicaliseren binnen een (zelfverkozen) isolement.
- Actiebereidheid: Is het onrecht of de bedreigingen dusdanig dat de persoon voelt dat hij tot actie moet overgaan en zijn bijdrage aan de 'strijd' wil/moet leveren? Wordt geweld daarbij gerechtvaardigd of acties gelegitimeerd?

ad 2: controlevragen

Belangrijk is om als professional controlevragen te stellen:

- Kan het gaan om handelingen die lijken op radicale uitingen maar ook op iets anders kunnen duiden?
- Kan het gaan om radicale symbolen, leuzen en redeneringen die worden geuit zonder dat dit gedachtegoed of de ideologie ook wordt gedeeld?
- In hoeverre is er sprake van een ideologisch component? Of worden bepaalde argumentaties enkel provocerend gebruikt?
- Is het de eerste keer dat je dit gedrag of uiting waarneemt of heb je al eerdere, vergelijkbare ervaringen opgedaan? Is er sprake van gedragsverandering bij de persoon in kwestie?
- Ben jij de enige die ziet dat er sprake is van (geen) radicalisering, of kijken je collega's en professionals van andere instellingen die de jongere kennen, er ook zo tegen aan?

- Hoe verhoudt het waargenomen gedrag zich tot het aangehangen gedachtegoed? In welke mate beïnvloedt het denken het doen?

ad 3: bedreigende factoren

Naast de signalenlijst en bij behorende controlevragen kunnen bedreigende factoren rond het individu in kwestie—ook wel voedingsbodem genoemd— tevens de zorgelijkheid van signalen doen toenemen:

- slecht sociaal netwerk, isolatie of vervreemding;
- problematische identiteitsontwikkeling (bijv. eenzaamheid, gepest worden etc.);
- aanwezigheid van radicale personen in de directe omgeving;
- persoonlijke crises (bijv. scheiding, ontslag, conflicten en crises) ;
- frustrerende gebeurtenissen (bijv. integratieparadox) ;
- persoonlijke gebeurtenissen die leiden tot schaamte/schande;
- slechte schoolprestaties, werkloosheid, slechte arbeidsmarktkansen; • psychische problematiek;
- drank en drugs.

en de professional?

Het contact met de persoon waarover zorgen zijn is het belangrijkste middel om deze zorgen, al dan niet gerelateerd aan radicalisering, te duiden. Die duiding is sterk afhankelijk van de aard van het signaal; hierbij kan het instrument Radicx (KPC-groep, 2010) behulpzaam zijn. Contact met andere professionals of ouders is bij de signaalbeoordeling belangrijk. Hierdoor wordt inzichtelijker of er wel of geen reden is tot zorg en of er sprake is van radicalisering. De combinatie van de signalenlijst, het contact met andere professionals, ouders en de jongere zélf, het in oogschouw nemen van beschermende en bedreigende factoren en de controlevragen kan een antwoord geven op vragen zoals: “Is de persoon zoekende of zich aan het oriënteren binnen een ideologie?” “Heeft hij of zijn sympathieën voor een radicale ideologie?” “Of zijn de uiting van idealen doorleefd in gedrag en communicatie?”

De professional moet zich er namelijk van bewust zijn dat signalen ook betrekking kunnen hebben religieuze orthodoxie, identiteitsdilemma’s of problemen in de privé omgeving van jongeren.

En tot slot: de eigen perceptie van professionals kan bovendien beïnvloed worden door de berichtgeving in de media, door het publieke debat, door persoonlijke ervaringen etc.

Meer lezen?

KPC-groep (2010) Radicx tool. Een meetinstrument bij radicalisering. Den Bosch, 2010